

klimatresenären
BYT VANOR OCH RES KLIMATSMART

2010-07-08

Slutrapport

Åtgärd 1:5 Informationsinsats för ökat bussåkande/ kollektivtrafikkampanj på Gotland.

Slutrapport om aktiviteter genomförda mellan 2007 -2010.

Bakgrund

Gotlands kommun lämnade in en KLIMP-ansökan med förslag till investeringsåtgärder till Naturvårdsverket hösten 2006 men beviljades inte något investeringsbidrag. Däremot beslutade Naturvårdsverket under våren 2007 att Gotland skulle få en så kallad "Guld KLIMP" till en av de informationsåtgärder som fanns med i KLIMP - ansökan och för den beviljades en halv miljon i 50 % stöd till en "Kollektivtrafik- och cykelkampanj på Gotland" under 2007-2010.

Klimatresenären

Ett informationsprojekt under tre år som skall leda till en högre beläggning på kommunens kollektivtrafik minska utsläppen av koldioxid från fossila bränslen samt öka folkhälsan hos allmänheten.

Mål 1: att öka beläggningen på kollektivtrafiken från 40 –60 % under tre år.

Mål 2: minska koldioxidutsläpp från fossila bränslen.

Mål 3: öka andelen medborgare som är fysiskt aktiva minst 30 minuter om dagen

Klimatresenärens lokala projektgrupp och dess arbete under projekttiden.

Med anledning av att kommunen inte fick ett helt KLIMP- program beviljat och därmed inte ett KLIMP- kansli, valde vi att inte ha en speciell projektledare i detta projekt. Projektet drevs istället inom ramen för medarbetarnas ordinarie tjänster. Bengt-Olof Grahn på samhällsbyggnadsenheten på ledningskontoret agerade projektledare och projektgruppens deltagare ansvarade för olika aktiviteter. På så vis blev också projektet en del av den ordinarie verksamheten vilket har haft fördelar på längre sikt. På så vis har även Gotlands kommun varit med och delfinansierat en stor del av projektet med sin egen arbetstid.

Projektgruppens deltagare har varit:

Bengt-Olof Grahn	Ekostateg	Ledningskontoret
Cora Juniwik	Folkhälsostateg	Ledningskontoret
Camilla Regen	PO- konsult	Ledningskontoret
Magnus Israelsson	PO- konsult	Barn- och utbildningsförvaltningen
Jenny Sander	Friskvårdskonsult	Socialförvaltningen
Per-Arne Jonsson	Kollektivtrafikchef	Tekniska förvaltningen
Helen- Jotoft Laureshyna	Informatör	Tekniska förvaltningen
Niclas Fredriksson	Samhällsplanerare	Stadsarkitektkontoret
Georg Gyllenfjell	EU-samordnare	Ledningskontoret

Under projektets inledning arbetade informatörerna på kommunens infoavdelning med layout, faktafolder, logga m.m

My Monzón Preis	Informatör	Gotlands Kommun
Malin Larson	Informatör	Gotlands Kommun

Projektgruppen har haft regelbundna projektmöten för att dra upp riktlinjer för de olika aktiviteternas genomförande. Arbetet har varit mycket stimulerande i en kreativ miljö. Projektgruppen har också utgjort stommen i personalstyrkan under de tre stora årliga inspirationsdagarna på Wisby Strand.

Under 2007 - 2009 har följande aktiviteter genomförts eller stöttats av projektet:

1: Kick-off seminarium.

Målgrupp: Allmänheten

Antal besökare: 700 gotlänningar från hela Gotland varav 150 personer som valde att åka med de specialinsatta gratisbussarna till och från Wisby Strand.

Efter mycket förberedelser och mediakontakter gick startskottet för projektet måndagen den 29 oktober på Wisby Strand. Under kvällen, som drog ca 700 gotlänningar hölls korta föredrag om vad vi kan göra för att minska klimatutsläppen, cyklingens betydelse för hälsan, kommunal planering av cykelleder i Visby och om förbättringar av kollektivtrafiken på Gotland. Åhörarna kunde i pausen svara på ett antal frågor vars svar de kunde hitta i en informationsbroschyr. Åhörarna kunde också genom att skriva en motivering om varför det är bra att ställa bilen någon gång i veckan vara med i en spännande pristävling. I denna tävling utlottades flera fina vinster varav första priset var en cykel.

Kvällens huvudtalare, Renata Chlumska som inspirerade åhörarna att ändra sina vanor för att minska onödiga transporter. Hon berättade inspirerande om sina äventyr på m: t Everest i Nepal och hur hon tog sig runt USA med cykel och kajak. Åhörarna fick verkligen valuta för sin insats att komma denna kväll. Hennes budskap om hur viktigt det är att sätta upp mål för att klara av utmaningar i livet kopplades på ett fint sätt till kvällens tema att ändra vanor för ett klimatvänligare sätt att resa. Gratis bussar gick från landet och det var drygt 150 personer som valde att åka kollektivt till och från Visby.

Kickoff - kvällen och starten på Klimatresenären fick ett stort genomslag i media som uppmärksammade kvällen och projektstarten på ett bra sätt. Mediabevakningen har även varit god vid prisutdelningen och i samband med presentationen av vinnarnas slogans.

Klimatresenärens pristävling.

Av de ca 700 åhörarna var det 430 personer som lämnade in ett förslag på motivering om varför man ska ställa bilen någon eller några dagar i veckan när man tar sig till och från jobbet. Det var imponerande att läsa vad folk hade skrivit och det var ett deltagande över förväntan. Kvällen inspirerade tydligen åhörarna till kreativitet.

Av samtliga förslag röstades ca 40 förslag fram som de bästa och från dessa fick de sex bästa var med och slåss om de första sex priserna. Lycklig vinnare av en ny cykel blev Agneta Larsson från Bro socken utanför Visby.

Hon skrev: *Genom att ta cykel då och då och låta bilen stå, det vinner vi alla på!*

2: Utmanaren

Målgrupp: Företag och organisationer på Gotland

För att engagera fler organisationer på ön att göra något för sina medarbetare fortsatte vi att bjuda in till aktiviteten Utmanarresenären. Under december 2007 skickades det ut 140 brev till olika företagare på Gotland samt annonsering med fyrfärgsannons genomfördes i dagspress och på hemsidan.

Vi ville med utmaningen www.klimatresenaren.com inspirera företagen att berätta om vad de redan har gjort eller vad de tänker göra för klimatvänligare transporter. De som antog utmaningen fick möjlighet att presentera sina idéer på hemsidan www.klimatresenaren.com. I marknadsföringen av inspirationsdagen med Mattias Klum 2008 bjöd vi återigen in till Utmanaren.

Under 2008 har **Svenska Spel AB** antagit utmaningen och de har genomfört egna aktiviteter på Gotland och även på fastlandet. Cirka 20 % av Svenska Spels anställda (av ca 2000 anställda totalt) i hela landet och totalt 30 % av de anställda i Visby genomförde tillsammans 517 utmaningsaktiviteter (cykel, gå, buss och samåkning). Tillsammans avverkade dessa medarbetare 63 875 km eller 1,6 varv runt jordklotet, minskade koldioxidutsläppen med 11 ton och sparade åt sig själva 89 425 kr (baserat på ett bensinpris på 14 kr/l). Fyra av medarbetarna blev lyckliga vinnare till varsin cykel. Totalt har 317 anställda på åtta orter antagit utmaningen. På så vis har Klimatresenären spridits även till fastlandet. Svenska spel fortsatte med nya aktiviteter under 2009 och har även planerat för 2010.

Under 2008 har även **Riksställningar i Visby** antagit utmaningen och man planerar egna aktiviteter.

Målet var att 10 företag eller organisationer ska ha antagit utmaningen innan projektet är avslutat. Men totalt var det två organisationer, nämnda ovan, som antog utmaningen och då med mycket gott resultat och med spridning till fastlandet i ena fallet.

Utmaningen: Svenska spel deltog under året 517 aktiviteter genomfördes av 317 medarbetare, de cyklade, gick eller åkte buss ca 6400 mil, minskade koldioxidutsläppen med ca 11 ton och sparade 89 000 kr i bensinpengar. Under 2008 Svenska Spel gjort om sin kampanj och även Riksställningar har antagit utmaningen.

3. Cykelkampanj för kommunanställda

Målgrupp: Kommunens medarbetare

Under våren 2008 förbereddes en cykelkampanj för kommunens medarbetare. I kampanjen gällde det för medarbetarna att ställa bilen och istället cykla till och från jobbet. Medarbetare som redan cyklade fick naturligtvis också vara med. För att kunna genomföra den arbetskrävande kampanjen köptes tjänster av Korpens Motionsidrottsförbund på Gotland. Korpen fick i ansvar att planera kampanjen, ta in anmälningar, föra statistik, räkna fram miljö- och hälsoeffekter samt ordna priser i de olika tävlingsmomenten. Cykelkampanjen genomfördes under tre sammanhängande perioder under april –juni 2008. Pressmeddelande skickades ut och presskonferens hölls i förväg och i samband med avslutningen. I kampanjen deltog ca 1100 medarbetare från olika förvaltningar som tillsammans cyklade 15 000 mil och minskade koldioxidutsläppen med 19 ton jämfört med om de alla skulle ha åkt bil till och från jobbet. Kampanjen avslutades med en högtidlig prisutdelning på kommunens bibliotek i juni där flera deltagare fick pris. Fyra cyklar lottades ut bland medarbetarna och bästa förvaltning utsågs.

Resultat: 1100 medarbetare deltog, cyklade sammanlagt 15000 mil och minskade koldioxidutsläppen med 19 ton jämfört med om de skulle ha åkt bil.

4. Hälsotramparna

Målgrupp: Allmänheten.

Fyra män och fyra kvinnor valdes efter annonsering ut att delta, drygt 40 personer anmälde sitt intresse. De ställde bilen för att istället börja cykla till och från jobbet, för att minska onödiga koldioxidutsläpp och för att förbättra hälsan.

Hälsotramparna var mellan 28 och 64 år gamla, bor runt om på Gotland och har mellan två och nio kilometer att cykla till arbetet. Hälsotramparna fick skriva på varsitt kontrakt där de lovade att de under sex månader ska försöka cykla till jobbet minst tre dagar i veckan. I utbyte fick de lite cykelutrustning och de fick dessutom bättre kondition och mer pengar över i plånboken. Hälsotramparna fick dessutom genomgå en hälsoprofilbedömning vid aktivitetens start 1 april 2008. Ytterligare en hälsoprofil genomfördes i månadsskiftet september-oktober för att se om cykling till och från jobbet hade givit något resultat när det gällde egenupplevd hälsa, kondition, blodtryck m.m.

Hälsotramparna cyklade i sex månader (april –september 2008) och en uppföljning gjordes för att samla ihop deras erfarenheter. För att få en bild av hur hälsotramparna upplevde sin cykling, utrustning och sin hälsa fick de svar på en enkät. Enkäten visade på att goda hälsoeffekter hade uppnåtts hos alla deltagare samt att deltagarna avsåg att fortsätta cykla även efter projektet. Enkäten visade samtidigt hur mycket CO₂ cyklisterna hade minskat jämfört med om de hade kört bil samt hur mycket bensinpengar de har sparat genom att cykelpendla till jobbet. En ny uppföljning kommer att göras under våren 2009 för att se om hälsotramparna har fortsatt att ta cykeln till och från jobbet.

Resultat: Hälsotramparna har i snitt haft 3,64 km till jobbet – enkel resa. De har totalt cyklat 525 mil och därmed sparat 854 kr i bensin/person. Goda hälsoeffekter har uppnåtts hos samtliga deltagare. Miljön har också besparats på ca 1 ton CO₂ totalt.

5. Tjelvarskolan i Visby går, cyklar och åker buss till och från skolan.

Målgrupp: Skolelever, skolpersonal och allmänhet

Under vårvintern 2009 genomförde lärare, elever och föräldrar på Tjelvarskolan i Visby en aktivitet om klimatsmarta och hälsosamma transporter till och från skolan. Cora Juniwik och Bengt-Olof Grahn från Klimatresenärens projektgrupp höll en kick-off och informationskväll för lärare och föräldrar om projektet under temat klimat- och hälsosmarta resor. Elever, lärare och föräldrar genomförde sedan ett projekt under drygt två månader.

Alla barn, elever, medarbetare och föräldrar skulle under veckorna 12 -21 bidra till att:

- Minska koldioxidutsläpp från onödigt bilåkande.
- Bidra till en trevligare miljö runt skolan med mindre bilar i närheten.
- Samt öka den fysiska aktiviteten genom att gå och cykla mer.

På Tjelvarskolan deltog 26 % av barnen/eleverna i klimatresenären, vilket innebar 42 barn/elever med familj. Deltagarna i kampanjen hjälpte under en 9 veckors period till med att minska koldioxidutsläppen från fossila bränslen med 400 kg . Gemensamt så reste Tjelvarskolan under perioden 200 klimatsmarta mil. (Om samtliga barn/elever deltagit i klimatresenären hade skolan hjälpte till att miljöspara ett totalt utsläpp på 1,6 ton Co₂). Skolan vill fortsätta att uppmuntra till att barnen/eleverna fortsätter att vara klimatsmart och öka den fysiska rörelsen. Som tack för hjälpen fick samtliga elever varsin stegräknare.

Tjelvarskolans insats: 42 barn/elever med familjer reste 200 klimatsmarta mil och minska koldioxidutsläppen med ca 400 kg.

6. Inspirationsdag med fotografen och filmaren Mattias Klum på Wisby Strand 3 nov 2008

Målgrupp : Kommunens medarbetare, skolelever och allmänheten.

Årets inspirationsdag med Mattias Klum, vår världsberömde naturfotograf och filmare som dragplåster, drog fulla hus på Wisby Strand. Programmet var uppdelat i två delar, ett eftermiddagsprogram för skolelever och kommunala medarbetare och ett kvällsprogram för allmänheten.

Programmen inleddes med information om Klimatresenären och dess aktiviteter samt andra goda exempel på klimatarbete som görs inom kommunen (flera miniföredrag hölls) och inom företag på Gotland. Till eftermiddagen som var inriktad på kommunens klimatarbete kom ca 500 skolelever och 500 medarbetare från kommunen.

Till kvällsprogrammet som var inriktat på projektet klimatresenären och vad som gjorts under året (flera miniföredrag hölls) kom drygt 1000 gotlänningar (en del fick gå hem eftersom inte platserna räckte till). Sammanlagt kom 2000 gotlänningar och lyssnade på miljö- och klimatinformation. Varje program avslutades med ca 20 minuters frågestund då vetgiriga gotlänningar fick fråga om sånt de undrade över efter de olika föredragen. Till kvällsprogrammet gick det fyra gratisbussar från olika delar av ön till och från Visby. Totalt åkte ca 200 gotlänningar (bussarna var fulla) med dessa gratisbussar och de fick på så vis möjligheten att pröva på att åka kollektivt. Mattias Klum inspirerad och engagerade publiken med sina fantastiska naturbilder och med sitt stora engagemang för klimatproblematikens betydelse för djur och växter i ekosystemen på vår jord.

***Resultat inspirationskväll:** Totalt 2000 gotlänningar fick miljö- och klimatinformation , 500 skolelever kom på dagen och 200 gotlänningar prövade på att åka kollektivt med gratisbussarna till och från kvällsprogrammet.*

7. Annonss- och informationskampanj under projektet.

Målgrupp: Allmänheten

Från början hade vi tänkt att en annonskampanj för allmänheten som skulle kopplas till ett lotteri med olika vinster till exempel månadskort på länstrafiken. Allt har dock inte kunnat genomföras av olika anledningar som vi inte kunnat styra över. Annonsskampanjen har genomförts i stort sett enligt de planer vi har haft. Annonsskampanjen kom att kompletteras med ett samarbetsprojekt med tekniska förvaltningen kring en miljöalmanacka där vi beskrev projektet Klimatresenären och la in beskrivande texter om några av de aktiviteter som genomfördes under 2008. Det tänkta lotteriet ersattes av den pristävling som genomfördes på Kick-off seminariet.

7:1 Annonser, faktabroschyr, affischer, programblad och hemsida

En stor satsning med affischer och annonser i olika tidningar och på nätet genomfördes för att få folk att komma till kick-off kvällen samt att få kännedom om projektet. Presskonferens hölls och flera spontana mediareportage gjordes. Projektledningen deltog även i ett par radiosändningar inför kick-off kvällen. Annonser och hemsidearbetet har varit upplagt och genomfört på ett proffsigt sätt med känsla och engagemang vilket säkerligen bidragit till att det kom så mycket folk på Kick-offkvällen. Kommunens informationsenhet anlätades för att ta fram annonser och faktabroschyr, programblad och hemsida www.klimatresenaren.com

7:2 Pluggannonser hösten 2007

Under december, januari, februari och mars annonserade dagspressen på Gotland genom så kallade ”pluggar” eller små annonser om att folk bör cykla till och från jobbet eller ta bussen.

Annonstätheten är två dagar per vecka under totalt 16 veckor, totalt 32 annonser. I dessa annonser spreds även några av de slogans som pristagarna bidrog med i pristävlingen. Övriga annonser handlar om att få folk att åka mer buss. En månads annonsering har gjorts under 2007 och annonseringen fortsätter till och med mars månad 2008.

7:3 Miljöalmanacka 2008- 2009 och 2010

Annonskampanjen kom att kompletteras med ett samarbetsprojekt med tekniska förvaltningen kring en miljöalmanacka där projektet Klimatresenären beskrevs tillsammans med beskrivande texter om någon av de aktiviteter som skulle genomföras under det aktuella året. Almanackan delades ut till samtliga hushåll på Gotland i december varje år och till ca 5000 hushåll på fastlandet med fritidshus på Gotland. På så vis fick både året runt – gotlänningar och sommargotlänningar kännedom om Klimatresenären, Klimp och våra klimat- och hälsomål.

Upplaga: Miljöalmanackan delades ut till alla hushåll på Gotland drygt 20 000, plus 5000 hushåll på fastlandet med sommargotlänningar (fritidhusägare).

7:4 EKOISM- gymnasieelever på Christopher Polhemsgymnasiet i Visby gjorde som specialarbete en annonsbroschyr där Klimatresenären sponsrade med en annons om projektet.

7:5 Information om Klimatresenären på bussinvigningen den 13 juni 2009

Lördagen den 13 juni 2009 invigdes landsbygdstrafikens nya bussar på Gotland. En utställning hade anordnats för allmänheten. Underhållning med musik och dans och möjligheter till fika erbjöds. På utställningen fanns ett antal utställare på plats som hade med de nya bussarna och kollektivtrafiken att göra. Projektgruppen från Klimatresenären hade två representanter på plats, Camilla Regen och Bengt-Olof Grahn och allmänheten hade möjlighet att ställa frågor om projektet. De nya bussarna är utrustade med EURO 5 motorer som jämfört med tidigare äldre bussar drar mindre bränsle och släpper ut mindre mängd fossil koldioxid. Övriga utställare visade bland annat bussarnas nya alkolås och videokamerasystem och besökarna fick möjlighet att både provåka och vandra runt i de nya bussarna.

En tipspromenad hölls för allmänheten och som utslagsfråga fick de skriva slogans om "varför det är bra att åka buss". Det lämnades in 250 ifyllda formulär och 200 av dem innehöll en slogan. De allra flesta handlade om miljön, om att bussen är bra om man inte har körkort och att det är billigt att åka buss. Här några exempel på slogans som lämnades in:

- ”Ta bussen för Gotlands miljö – det är bra för denna ö”
- ”Vi tar bussen för miljön och komforten är så skön”
- ”Värna om miljön – ställ dig i busskön”
- ”Utan körkort blir vardagen svår – vilken tur att bussen går”
- ”För att man slipper gå och inga skavsår få”
- ”Det är bra att åka buss, för då får du en billig skjuts”
- ”Gleid med us – Gotlandsbuss”

Tio personer fick pris och bland dem fanns både personer som skrivit slogans och inte skrivit slogans med.

Antal besökare och slogans: Till bussinvigningen kom under dagen ca: 400 personer det skrevs 200 slogans om fördelarna med att åka buss istället för bil

7:6 Presentation av projektet Klimatresenären på Åland 22:a oktober 2009

Målgruppen var politiker och kommunrepresentanter från de sexton kommunerna på Åland. Konferensen var en baklänges eller ”back casting” konferens om hållbar utveckling. Det anordnades arbetsmöten i grupper med redovisning mot slutet av dagen. Klimatresenären var inbjuden av Ålands Agenda 21 kontor.

7:7 Annonskampanj om kollektivtrafiken på Gotland

Under oktober och november 2009 infördes pluggannonser två gånger i veckan med informativa budskap om bussar och bussåkande. Bland annat berättade annonserna om en nydragen busslinje, om länskortet, om bussarnas avgångstider och om den goda komforten och trafiksäkerheten i de nya landsbygdsbussarna. Som rubriker i annonserna användes de slogans som allmänheten lämnat in under invigningen av de nya landsbygdsbussarna.

Antal annonser: Totalt 16 st. annonser under åtta veckor

7:8 Hemsidan www.klimatresenaren.com

Hemsidan har under åren uppdaterats regelbundet med information, nyheter, bilder och dokumentation av genomförda aktiviteter. Den kommer att ligga kvar under 2010.

7:9 Uppskyltning av kommunens landsbygdsbussar med information om klimatresenärens budskap om ökad bussåkning samt om folkhälsodagarna på Gotland genomfördes under april månad 2010.

7:10 Artiklar i olika gotländska tidningar

Media har genom lokala tidningar och lokalradio bevakat projektet Klimatresnären på ett bra sätt vilket har bidragit till att allmänheten fått kännedom om våra olika aktiviteter. De flesta av de större artiklarna finns inskannade och presenteras i bilagedelen.

8: Inspirationsdag på Wisby Strand 3 nov 2009 med fotografen och filmaren Ola Skinnarmo och Robert Watt från Stockholm Environment Institute.

Målgrupp: Kommunens medarbetare, skolelever och allmänheten.

Ekodagen 2009 med Ola Skinnarmo och Robert Watt blev återigen något av en succé - På eftermiddagen samlades drygt 600 medarbetare från Gotlands kommun och elever från skolorna på ön till en fortbildning om klimatutvecklingens effekter i jordens polarområden. På kvällen kom ca 750 gotlänningar från hela ön för att lyssna på kvällens föreläsare. För att få gotlänningarna att pröva bussen så bjöd kommunen på bussresa till och från evenemanget. Cirka 120 gotlänningar valde att resa med någon av gratisbussarna till Wisby Strand från öns avlägsna destinationer. Från Gotlands Kommun berättade Bengt-Olof Grahn om hur projektet Klimatresenären har fortsatt under 2009. Ann-Sofi Lindskog och Bertil Klintbom från tekniska förvaltningen berättade om hur cykellederna ska utvecklas i och omkring Visby, att nya landsvägsbussar med mer miljövänliga motorer har invigts under året och att biogasbussar till Visby tätortstrafik kommer under 2010 då den första biogasmacken även ska öppnas på Färjeleden.

Ann-Sofi Lindskog bjöd in allmänheten till en aktivitet, den sista i Klimatresenärsprojektet, där söktes minst åtta inbitna bilister personer som var intresserade av att bli busstestare under två månader. Helena Andersson berättade vidare om att framtidens personbilar kommer att gå

på flera bränslen och att mackarna kommer att vara som barer med utbud av flera bränslen. Robert Watt från Stockholm Environment Institute berättade om hur viktigt det är att vi i Europa men också i andra rika delar världen gör de största åtgärderna för att minska koldioxidutsläppen. Vi kan minska med 40 % till 2020 istället för de 20 % som EU beslutat hittills.

Ola Skinnarmo, kvällens huvudtalare och äventyrare tog med publiken ut på några av sina stora äventyr. Han började med sin ensamexpedition på skidor till Sydpolen 1998. Ola berättade vidare om sitt senaste äventyr sommaren 2009, en expedition med segelbåt från Stockholm via Svalbard och Ryssland genom Nordostpassagen på en säsong, en resa på 6000 sjömil. Ola blev den tredje äventyraren som inspirerade gotlänningarna till att bli Klimatresenärer, det vill säga ta ansvar för polarområdena, polarisen, klimatet, miljön och sin egen hälsa. Under 2010 kommer projektet att avslutas som projekt men begreppet Klimatresenären och kommit för att stanna på Gotland.

Resultat inspirationsdag/kväll: Totalt ca: 1400 gotlänningar fick miljö- och klimatinformation och 120 gotlänningar prövade på att åka kollektivt med gratisbussarna till och från kvällsprogrammet.

9: Busstestaren en aktivitet för inbitna bilister med syfte att få gotlänningar att åka mer buss.

Målgrupp: Allmänheten.

I januari 2010 annonserade kommunen efter inbitna bilister som var villiga att ställa bilen till förmån för bussen. Den 11 februari 2010 samlades testresenärerna till ett startmöte och för att få sina busskort. Testresenärerna var den sista aktiviteten i Klimatresenärsprojektet, vars mål var att bidra till bromsa koldioxidutsläppen. Under mötet informerade informatör Helene Jotoft Laureshyna och Ekostrateg Bengt-Olof Grahn om Klimatresenärsprojektet och testresenärerna berättade om sina erfarenheter kring bil- och bussåkande. Därefter blev det dags att skriva kontrakt – mest för resenärernas egen skull – om att ställa bilen minst tre gånger i veckan under resorna till och från jobbet. Resandet skulle pågå under två månaders tid.

Genomförande och resultat

- Totalt 28 personer anmälde sig till uttagningen av busstestare, tjugofyra kvinnor och fyra män. Av dem accepterade 12 personer att bli testresenärer, tio kvinnor och två män varav 10 personer deltog vid första mötet.
- Testresenärens olika hemorter hade bra spridning på Gotland.
- Samtliga 12 personer provade kollektivtrafik minst 3 gånger i veckan under två månaders tid.
- Samtliga 12 personer upplevde att de var nöjda med det testade kollektivtrafikalternativet, men för några av dem fungerade inte ett fortsatt resande rent praktiskt på grund av långt till busshållplatsen och för få avgångar.
- Tio av de 12 testresenärerna fortsatte att åka kollektivt minst tre dagar i veckan, efter de två månadernas testperiod.

- Koldioxidutsläppen minskade med 1,73 ton på en månad.

Testresenären var en bra aktivitet där 12 personer har fått pröva bussen till och från jobbet. Flera av personerna har fått nya vanor och upplevt förbättringar i livet. En del onödigt bilåkande har undvikits. Denna typ av aktiviteter och projekt är ett bra sätt att sätta fokus på en fråga. Mediabevakningen har varit god under hela Klimatresenären och även på denna busstestar aktivitet. Klimateffekterna är svåra att utvärdera. Kommunen har fått in flera bra synpunkter på vad som är bra och dåligt med kollektivtrafiken.

Testresenärer prövade att åka buss – Tio kvinnor och två män anmälde sig och blev utvalda att testa kollektivtrafikens busslinjer och bussar under två månader.

10: Delrapporter till Naturvårdsverket

Totalt har tre delrapporter skrivits och lämnats in till Naturvårdsverket, 2007, 2008 och 2009. I denna slutrapport beskrivs även den sista aktiviteten Busstestarna eller testresenären som gjordes för att öka allmänhetens intresse för att åka buss.

11. Uppföljning och utvärdering av Klimatresenären

Mål 1: att öka beläggningen på kollektivtrafiken från 40 –60 % under tre år.

Kollektivtrafiken har system för att se hur beläggningen ändras på bussarna. De förändringar man kunnat se efter projektets avslutning är en svag ökning av de betalande resenärerna. Skolungdomar har gratis busskort under terminerna. Att få allmänheten att välja bussen framför bilen på Gotland är ett svårt och långsiktigt arbete som kräver stark politisk vilja och djärva beslut. I den Kollektivtrafik strategi som tagits fram under 2009 beskrivs en del av de nyheter som man hoppas ska få fler att välja bussen.

Mål 2: minska koldioxidutsläpp från fossila bränslen.

I den årliga uppföljning kommunens miljö och energinyckeltal beskrivs utvecklingen av koldioxidutsläppen från fossila bränslen på hela Gotland. Utsläppsminskning som beror direkt av projektet kommer inte att kunna visas, detta är i första hand ett informationsprojekt.

Mål 3: öka andelen medborgare som är fysiskt aktiva minst 30 minuter om dagen.

Under 2009 genomfördes en folkhälsoundersökning med bland annat frågor om hur fysisk aktiv individ är. Svaren i enkäten ligger till grund för den årliga folkhälsorapporten.

Resultatet från folkhälsoenkäten kan inte visa att den fysiska aktiviteten har ökat just på grund av projektet Klimatresenären i åldersgrupperna 16-84 år. De positiva resultaten från stort deltagande från allmänheten i informationsaktiviteter och de cykelaktiviteter i detta projekt är dock ett faktum.

12: Ekonomi

12:1 Direkta kostnader

Gotlands kommuns ledningskontor och planeringsenheten som var projektets hemvist har hittills betalat huvuddelen av fakturerade kostnader inom projektet. Direkta kostnader i projektet under mellan **2007-2010** har uppgått till **950 476 kr**

12:2 Kommunal arbetstid som medfinansiering

Hittills har totalt **9 personer** som var anställda av Gotlands kommun lagt ner **ca 1000 timmar** i projektet vilket motsvarar ca **228 225 kronor**. Detta är en del av projektets kommunala medfinansiering. Arbetstiden redovisas på särskilda tidrapporter där det framgår att personerna var anställda av kommunen samt vilka aktiviteter som genomförts och timmar som lagts ner på projektet. En ekonomisk redovisning presenteras separat.

12:3 Totalkostnader 2007, 2008 och 2009

Projektets totalkostnader när även personalens timkostnader räknats med blir **1 178 700,76 kr**

13: Avslutning av projektet

13:1 Naturvårdsverkets utbildningsdag i slutrapportering av KLIMP

För Gotlands kommun deltog Bengt-Olof Grahn i Naturvårdsverkets utbildningsdag i slutrapportering av projekt inom KLIMP den 27 januari 2010.

Klimatresenären som projekt avslutades i och med avslutningsceremonin för testresenärerna i mitten av april 2010.

Bengt-Olof Grahn
Projektledare